

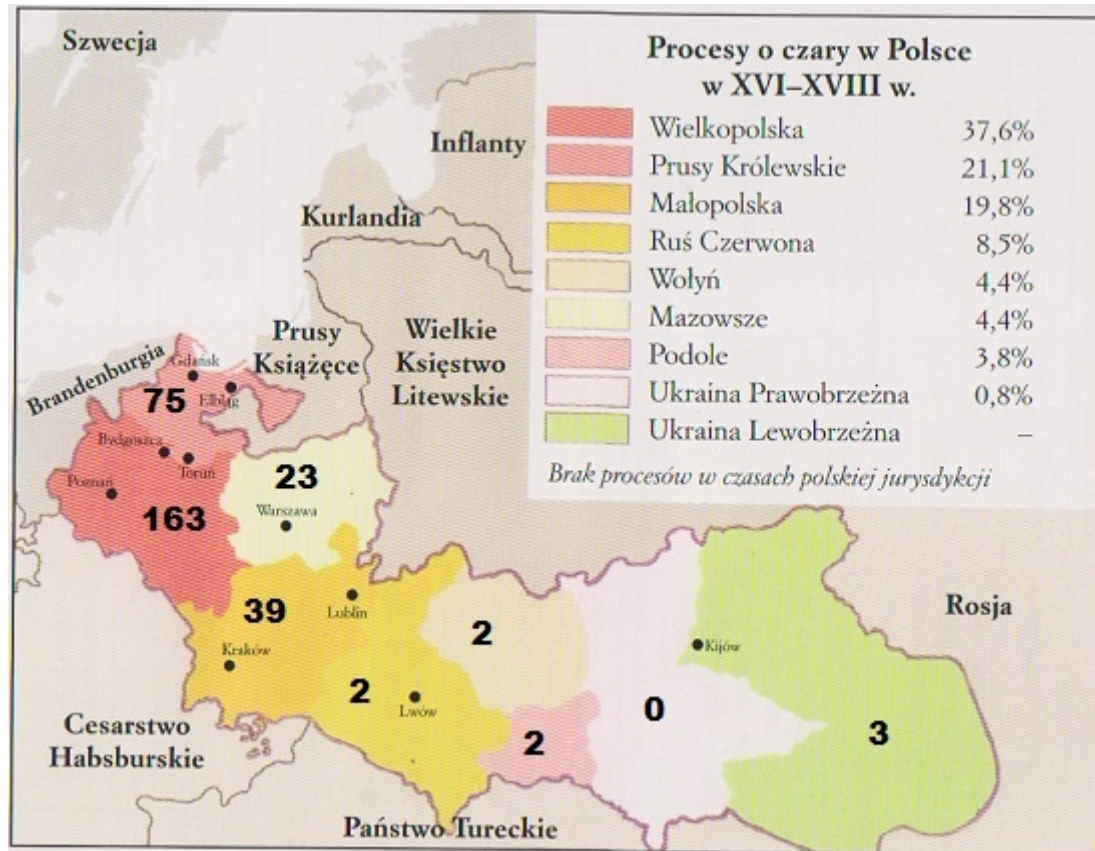
Polskie czarownice

Autor tekstu: **Mariusz Agnosiewicz**

Europa przez trzy wieki polowała na czarownice. Szał polowań rozpoczął się w okresie Renesansu/Reformacji i zakończył się w Oświeceniu. Miało wówczas miejsce 110.000 procesów o czary, które zakończyły się ok. 60.000 egzekucji (Levack, *Polowania na czarownice...*). Matecznikiem tego trendu były Niemcy, na które przypada najwięcej ofiar. Pojawiające się czasami liczby ofiar idące w miliony opierają się na tym, że niektórzy autorzy brali pod uwagę wycinkowe fragmenty Europy, gdzie polowania były najbardziej nasilone (a więc niemieckojęzyczne), po czym przenosili je na całą Europę. Rachuby te nie uwzględniały faktu, że istniały w Europie takie kraje jak Polska, gdzie trend ten się nie rozwinął.

W Polsce palono kobiety na stosach w czasach pogańskich, ale nie miało to nic wspólnego z karą, a ze zwyczajami słowiańskimi, które podobne były do zachowanego aż do współczesności zwyczaju indyjskiego sati [1]: „z taką gorliwością przestrzegają wzajemnej miłości małżonków, że kobieta gdy jej mąż umrze, nie chce żyć dłużej. I z uznaniem spotyka się wśród nich taka niewiasta, która własnoręcznie sobie śmierć zadaje i na jednym stosie spłonie ze swoim mężem” (Ibrahim ibn Jakub). Wszystko wskazuje na to, że był to zwyczaj [dobrowolny](http://historia.org.pl/2012/10/20/miedzy-stosem-a-b-aptysterium-o-pozycji-kobiety-w-spolnoczeniu-prusow-slow-par-e) (http://historia.org.pl/2012/10/20/miedzy-stosem-a-b-aptysterium-o-pozycji-kobiety-w-spolnoczeniu-prusow-slow-par-e) ze strony kobiet.

Najobszerniejszą monografią dotyczącą zjawiska polowań na czarownice w Polsce jest praca Małgorzaty Pilaszek, *Procesy o czary w Polsce w wiekach XV-XVIII* (Universitas, Kraków 2008). W Polsce miało miejsce 943 procesów o czary, spośród których 309 zakończyło się wyrokami śmierci, z czego 259 — na stosie. Stanowiły one niewielki procent wszystkich przestępstw (0,5-0,9%). Charakterystyczne jest jednak to, że zdecydowana większość tego zjawiska związana była z dwoma dzielnicami sąsiadującymi z Niemcami — Wielkopolską i Prusami, czyli najbardziej zachodnimi dzielnicami kraju, gdzie najżywiej przenikały wzorce kulturowe z sąsiednich Niemiec.

Liczby w poszczególnych dzielnicach odnoszą się do procesów o czary zakończonych wyrokami śmierci. Mapa pochodzi z ww. książki M. Pilaszek. Ziemie wschodnie, gdzie

nie było praktycznie żadnych czarownic, [obrodziły z kolei w wampiry](#) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,9187>), które to zjawisko rozwinęło się w Polsce w XVIII w.

Wśród 1316 osób oskarżonych w Polsce o czary, życie straciło 558 osób (42%), w tym 535 kobiet i 23 mężczyzn. W 16% spraw zakończyło się uniewinnieniem lub ukaraniem oszczercy. Zdecydowana większość procesów miała miejsce przed sądami świeckimi (76 przed sądami kościelnymi, 867 przed świeckimi), a tutaj głównie przed sądami miejskimi pracującymi w oparciu o prawo niemieckie.

Całkowicie uzasadnione jest zatem stwierdzenie, że Polska była państwem bez stosów. Nie oznacza to jednak, że w Polsce nie wierzono w czary i czarownice. Wiara ta była powszechna. Nie wierzono jedynie w potrzebę zabijania tych pożytecznych często istot, z usług których korzystali nawet i księża. „W halickich księgach grodzkich w roku 1656 został opisany przypadek plebana, który do tego stopnia wierzył w skuteczność wiedźm zabłotowskich, że polecił jednej z nich zaczarować pana Kamienieckiego. Kobieta zeznała później, że czarowała, kiedy ksiądz procesował się z Kamienieckim, by ten przegrał sprawę i że posyłała do znanych sobie czarownic na wypadek gdyby Kamieniecki próbował je podnająć, by nie stosowały kontrmagii na jej czary” (Małgorzata Pilaszek).

Przypisy:

[1] Jedno z wielu podobieństw i paraleli kulturowych między kulturą słowiańską a hinduską

Mariusz Agnosiewicz

Redaktor naczelny Racjonalisty, założyciel PSR, prezes Fundacji Wolnej Myśli. Autor książek [Kościół a faszyzm](#) (2009), [Heretyckie dziedzictwo Europy](#) (2011), trylogii *Kryminalne dzieje papieżstwa*: [Tom I](#) (2011), [Tom II](#) (2012), [Zapomniane dzieje Polski](#) (2014).
[Strona www autora](#)

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 13-04-2016)

[Oryginał.](#) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,9993>)

Contents Copyright © 2000-2015 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2015 Michał Przech

Właścicielem portalu Racjonalista.pl jest Fundacja Wolnej Myśli.

Autorem portalu jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tego portalu i jakiegokolwiek jego części.

Wszystkie elementy tego portalu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji

zawartości tego portalu oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tego portalu i nie korzystać z jego zasobów.

Informacje zawarte na tym portalu przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów portalu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na portalu. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki prezentuje.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych portalu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl